

»Ubogi na duhu« brez blagra

LIUVI TEDELIN (ČLUN) 12.02.98

Po premieri Šeligove Svatbe v SLG

Kot svojo četrto premiero v letošnji sezoni so v Slovenskem ljudskem gledališču uprizorili »dramo v štirih dejanjih« Rudija Šeliga Svatba. Besedilo, ki ga Andrej Inkret po miselni in oblikovalni zasnovi uvršča med moralitete, kakršne se dogajajo danes »pod praznim nebom oziroma nad temnim brez-dnom«, je doživelo svojo prvo knjižno objavo (Obzorja Maribor in odrski krst in Oblikovalno gledališče Kranj) leta 1981, potlej pa še pet različnih odrskih interpretacij. Njegovo sedmo odrsko različico je tokrat s celjskim ansamblom in gostujočimi sodelavci izoblikoval režiser Matija Logar.

Takoj je mogoče zapisati, da se celjska uprizoritev zvesto in spoštljivo drži drame Rudija Šeliga, ki jo ob lažnem svatbenem obredu med dvema posebnostima z družbenega obrobja oziroma »božjima otrokoma« vznemirjajo v prvi vrsti dramatična filozofska razmerja med prvinskim in civilizacijskim, transcendenčno in ničem, magičnim in profanim... S svojo neprikrito moralistično kritičnostjo se avtor v njej loteva aktualnega životarjenja sodobnega slehernika in družbe »pod praznim nebom«.

Realistični podobi dovolj verjetnega nedeljskega popoldanskega dogajanja v »napol proletarski gostilni«, kamor se zatekajo vsakršni družbeni »naplavlenci« (shizofrenik, narkomanka, ciganka, ločenka, »abonirani« življenjski poraženec, pijanec in predčasno upokojeni policaj) in kamor prideta kot z drugega sveta

tudi čudaška Lenka in Jurij, sledi teatralizirani svatbeni obred, ki vsebuje hotenje družbenega okolja po počlovečenju »božjih otrok«, obenem pa tudi željo z ljubeznijo zapredenega para po družbeni »blagoslovitvi« njune zveze oziroma izenačitvi njunega družbenega statusa z ostalimi. Seveda se na koncu izkaže vsa lažnost, polaščevalska nasilnost in uničevalnost akcije »počlovečenja« oziroma sprejemanja v družbo. Akcijo posameznika, ki skuša uravnnavati svet po (v sebi) umišljenih zakonih (kot nadomestilu transcendence), pušča za sabo uničenje in smrt.

Režiser Matija Logar, ki se je (tokrat ob sodelovanju dramaturga Tarasa Kermaunerja) že drugič lotil postavitve Svatbe (prvič v sezoni 83/94 v Varaždinu), je vodil dogajanje sicer v skladu s temačnimi in grenkimi toni Šeligove dramske »partiture«. Kljub vsemu pa imamo občutek, da je z njegovim zanemarjanjem izhodiščnega realističnega dejala dramsko dogajanje izgubljalo potrebno stopnjo verjetnosti in prepričljivosti ter se preveč razblinjalo v ozračju pretirano stilizirane in abstraktne filozofske drame.

Scenograf Jože Logar je oskrbel primeren gostilniški interier in omogočil na prehodu v drugo dejanje njegovo spektakularno razprtje v »predcivilizacijski« brlog svatbenega para. (Teško je najti pojasnilo, zakaj je režiser za ta prelomni trenutek izbral trdo rokorsko pesem Petra Lovšina Najboljš je bit zadet, ki je celo edina glasba v igri). Sobivanje obeh ambientov in kruto dogajanje na ambivalentnem

prizorišču je nato učinkovito problematiziralo domnevno razliko med prvinskim in civilizacijskim, naturo in kulturo. Kostumografka Darja Vidic je protagoniste individualizirala socialno in karakternost ter dosegla najskladnejši in najpomembnejši trenutek v prizoru umišljene svatbe.

Med igralci sta tokrat oblikovala nosilni vlogi Jagoda Vajt in Bojan Umek. Njena Lenka je polna vesoljske ljubeče miline, predanosti, iskrenosti, nežne odprtosti za drugega in tudi pripravljenosti na žrtev. Njegov Jurij pa je zemeljsko težak in počasen v gibu in misli, vodljiv in sposoben preživeti le ob njej. Četudi nista »božja otroka«, ampak le otroka sprevržene in preganjane ljubezni, nista nič manj dostojanstvena od tistih, ki so jima z lažnim svatbenim obredom odvzeli »svetost« in »kraljestvo« ubogih na duhu.

Navzven eksplozivnega in mestoma presenetljivo jasno-

vidnega Shizofrenika je prispeval Rok Vihar, od narkomanske odvisnosti razjedeno in samouničujočo Tajo pa Tina Gorenjak. Nekoliko več magijske jasnovidnosti in usodnosti smo pogrešali pri Ciganki Eve Škofič-Maurer.

Med maščevalnimi »srednjeslojci« je najostrejšo in najnevarnejšo podobo Korbarjeve izrisala Anica Kumer. Tragedija v zakonu jo je izvotlila v netolerantno bitje, ki skuša nenehno »ujeti svet« po svoji volji. Njen večni partner v prepirih, a tudi v akciji, je Grobar Bruna Baranovića. Komaj opazno kreaturo zapitega nekdanjega zmagovalca na tekmovalstvu žagarjev in gastarbatjerja, ki zmore danes moriti »zaradi scanja na moped«, je v Žagarju (Maliču) utelesil Drago Kastelic. Upokojenega miličnika, ki prav tako le čaka na svoj trenutek premoči (z orožjem), pa je odigral Zvone Agrež.

SLAVKO PEZDIR